No. 136. DONDERDAG 12 NOVEMBER. 1857.

VIER EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *ƒ* 2.30 buiten Assen franco per post *ƒ* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *ƒ* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

11 Nov.

Pruissen heeft eindelijk ook zijn woord gezegd in de Donau-kwestie. Het wil eene administratieve vereeniging, onder een voor 't leven benoemden Hospodar en met een Senaat, die de overal onpleizierige taak is opgedragen, om voor *belastingen* te zorgen. Zoo is het nog Hospodar te wezen!

Immers wat is de schaduwzijde van het anders voor den sterveling zoo genoegelijke „meestertje spelen?"

Dat men zijne beminde onderhoorigen telkens in den zak moet tasten en deze daarmede nooit ofte nimmer gediend zijn.

Hoe staat de heer *de Thouvenell* met *Reschid*-Pacha? is thans eene belangrijke vraag, waarop nog geen goed antwoord is te geven.

Zeker is het echter, dat de Donau een klein Babeltje is, want nu beweert men weder, dat de geopenbaarde wenschen der Divans of Provinciale Staten der Vorstendommen, niet de tolken zijn der vrije meening van het Volk, wijl die Divans spraken en stemden onder van buiten aangebragten dwang. Daar nu bij die spraakverwarring ook de liefderijke beschermers van de Vorstendommen niet regt weten wat zij willen, althans het niet eens zijn, laat zich nog niet berekenen wat het zijn zal, als die beruchte kwestie van de diplomatieke rol van het politieke Europa wordt gestreken.

De vrije vaart op den Donau is nu voor goed geregeld — op het papier.

Weldra zal het blijken of de practijk geen bezwaar oplevert.

De finantieele crisis is nog steeds aan de orde van den dag en geeft ook te Parijs aanleiding tot veelvuldige zamensprekingen tusschen bankiers en staatslieden, somsonder het presidium des Keizers. Het voorstel om den uitvoer van geld te belasten, althans te belemmeren, schijnt meer en meer bijval te vinden. Men durft echter niet beslissen, want zulk een maatregel heeft zoo ligt gevolgen, waarop men niet was voorbereid, of die zelfs door het scherpzinnigst verstand niet waren te berekenen

Frankrijk wil zijne vloot vermeerderen en dit zal gewis Engeland's attentie trekken. Men herinnert zich toch wat eens een Prins-Admiraal zeide: „bouw stoom-oorlogschepen en veel stoom-oorlogschepen, ja niets dan stoomoorlogschepen, leg die naast elkander in het kanaal en laat dan het ontelbare Fransche leger over die brug naar de krijtbergen marcheeren en - - Engeland is verloren"

Die raad werd den Prins zeer kwalijk genomen, maar 't woord was gesproken en niet vergeten.

Men kan in dezen tijd zoo wonderlijk niet denken of het wordt ook uitgevoerd; althans men beproeft het. Die het plan ontwierp, laat een ander de kastanjes uit 't vuur halen.

Men zegt dat het Engelsche Gouvernement gunstige tijdingen ontving uit Indie.

Overigens wordt de werving in Engeland, ook voor de kavallerie met kracht voortgezet en verheugt zich de *Times* met het denkbeeld, dat Indie met de tijd het geheele gelag zal betalen, na eerst behoorlijk gekastijd te zijn.

Eerst betaalt de O. Indische compagnie en dan de Hindoes.

Maar als de eerste nu eens niet bij magte is?

Dan **moet** Engeland de rekeningen voldoen.

En als de Hindoes eens niet ten onder worden gebragt?

Dat gelooft de *Times* en John Bull niet en waartoe ook die zwaarmoedige vragen?

Zijne Chineesche Majesteit heeft eindelijk het stoute besluit genomen om Engeland den oorlog te verklaren — zegt men.

Alzoo heeft John Bull met Chineezen en Hindoes te doen en dat is inderdaad opmerkelijk. De beheerscher van het zoogenaamde „Hemelsche rijk" zij echter op zijne hoede. Omdat de Hindoes Engeland de handen vol geven, waagt de Chineesche Keizer eene oorlogsverklaring. Welnu — als Indie tot gehoorzaamheid mogt zijn gebragt, zal China, zoo mogelijk, voor dit krijgs-manifest met dubbele slagen worden geslagen. Die iemand in ellende verdrukt, verzamelt zich een schat van toorn.

De jongste berigten uit New-York zijn iets gunstiger, wat de geldcrisis betreft. De banken schepten weer lucht en zouden zoo spoedig doenlijk hunne betalingen in specie hervatten. Men is nu bezig, de verwoestingen naauwkeurig op te nemen, door de geld-ellende veroorzaakt. Zij zijn **groot**!

Spanje geeft geen nieuws.

Men organiseert er om straks te desorganiseren en onmiddelijk daarna te herorganiseren.

Wat?

Ministerien.

De ziekte te Lissabon neemt af en weldra zullen zij, die daarvoor vlugtten, onder anderen ook de Aartsbisschop en ettelijke andere geestelijken, terugkeeren.

De Koning bleef op zijn post en hielp waar hij kon.

In Zwitserland vraagt men thans met eenige ongerustheid: „zijn hier ook Jezuiten."

Ons dunkt, dat men vragen moest: „zijn ze hier niet?" en op een ontkennend antwoord zich gansch bovenmate behoorde te verwonderen.

Jezuiten toch zijn overal, welligt, ja hoogstwaarschijnlijk ook in de Provincie, wier naam door dit blad wordt gedragen

Opmerkelijk is het, dat Russische en Poolsche bladen over den oorlog van Engeland in Britsch-Indie spreken met zekere kwalijk verholene vooringenomenheid tegen Engeland De Rus is met wraak in 't hart tegen John Bull uit de Krim gekomen en 't zal lang duren, eer die haat is uitgestorven.

De Belgische Kamers worden dit jaar niet geopend met eene koninklijke aanspraak, omdat er nog geen nieuw stel Ministers is. 't Is daar, als overal, moeijelijk **goed** timmerhout en **genoeg** te vinden, als men een nieuw parlementair en politiek stellaadje opzet.

Men wacht echter, en met reden, een vrijzinnig Ministerie en de ontbinding der Kamers, dit laatste *moet* het gevolg zijn van het eerste.

12 Nov.

De Engelsche bank heeft den 9 dezer het disconto tot 10 pCt. verhoogd; dit heeft allerwege in de handelswereld een sterken indruk gemaakt.

Volgens een telegrafisch berigt, zou er weder een Ministerie in Belgie zamengesteld zijn, en wel een zuiver liberaal; de volgende heeren zouden daarin zitting hebben: *Rogier*, binnenlandsche zaken; *Frére Orban*, finantien; *Tesc* justitie; *de Vrière*, buitenlandsche zaken en generaal *Besten* oorlog Wie met de portefeuille van openbare werken belast is, is nog onbekend.

Onze lezers gelieven echter niet te vergeten, dat de telegraaf geen Evangelie is.

Wij hebben hierboven medegedeeld, dat de Keizer van China den oorlog aan Engeland had verklaard; thans wordt gemeld, dat ook de regering van Cochin-China, welk land aan het Hemelsche rijk grenst, zich tegen de Europeanen zou hebben verklaard

Lord *Palmerston* heeft op het door den lord-mayor van Londen gegeven banket eene rede uitgesproken, waarin hij o. a. zeide: dat, ofschoon een groot leger naar Indie is gegaan, het aantal soldaten in Engeland nog zoo groot is als vóór den opstand, en dat geene vreemde natie thans moet in den waan verkeeren dat, omdat Engelands militaire magt zwak is, vreemde regeringen eischen aan Engeland kunnen stellen. Voorts zeide de eerste minister, dat tusschen lord *Canning* en sir *Colin Campbell* de beste overeenstemming bestaat en dat lord *Canning* het vertrouwen der regering bezit.

De verhouding tusschen de Porte en Frankrijk word telkens meer gespannen; den 31 Oct. heeft *Reschid*-Pacha een diner gegeven, waarop het geheele corps diplomatiek genoodigd was, behalve de heer *de Thouvenel*. Al ware deze echter genoodigd, hij zou die uitnoodiging toch wel niet hebben aangenomen. Hoe onvriendschappelijker echter de betrekking wordt tusschen Turkije en Frankrijk, des te welwillender wordt de verhouding tusschen de hoven van Athene en Parijs.

Telegrafische berigten melden nog het volgende:

Parijs, 11 Nov. Het disconto is tot 8 percent verhoogd.

Londen, 11 Nov. Generaal *Havelock* heeft Lucknow ontzet.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Het prov. geregtshof van Noord-Holland heeft uitspraak gedaan in de zaak van *R. Vette*, uit Wieringen, die te regt heeft gestaan wegens kindermoord door de gehuwde moeder. Het hof heeft op de overweging, dat hare bekentenis genoegzaam bevestigd is door in het geding bekende omstandigheden, haar schuldig verklaard en veroordeeld tot de straf des doods, uit te voeren binnen Amsterdam.

— Een sprekend bewijs van de weelde der Oost-Indische vorsten vindt men thans in het magazijn van gouden en zilveren werken enz. van den heer *J. M. Lucardi*, op de Melkmarkt te Rotterdam, waar ter verzending naar Indie gereed staat een kompleet thee-servies, uit blad, suikerpot, melkkan, koppen, schotels en lepels bestaande, van massief goud, met nog twee massief gouden vazen, ter gezamenlijke waarde van ongeveer f 20 000. Het fabrikaat is uitnemend schoon, en het drijfwerk meesterlijk uitgevoerd.

— Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen een wets-ontwerp tot aanvulling der wetten op de heffing van den accijns op het zout. Aangezien bij de wet van 13 Junij 1857 andere beginselen ten aanzien der zeevisscherijen zijn aangenomen, volgens welke de visschers naar goedvinden reeds op zee over hunne vangst kunnen beschikken, moeten ook nieuwe bepalingen omtrent het genot van vrijdom van accijns op het zout ten behoeve der visscherijen worden vastgesteld.

— De *Gen. Cour.* meldt, dat de behandeling der wetsontwerpen op de geneeskunde in al de sektiën der Tweede Kamer *niet* is afgeloopen vóór het reces, dat spoedig zal eindigen. Het verslag van de commissie van rapporteurs zal dus eerst na dien tijd worden opgemaakt.

— Naar men verneemt is door den heer *Hk. Verdonk*, mr. molenmaker te Zaandam, een verslag aan het gouvernement ingeleverd omtrent een plan door hem voorgesteld, ter zake van droogmaking van het Y, door middel van kanalisatie en van afsluiting der Zuiderzee van het Y, door het leggen van eenen dijk van den Paardenhoek te Amsterdam tot Schellingwoude, met de noodige duikers en zeesluizen, die ten allen tijde zouden kunnen schutten, zonder dat daardoor de overgang van rijtuigen of passagiers in eenig opzigt gestremd wordt. Amsterdam zou daardoor aan het noordelijke deel van Holland verbonden worden, en noch de aanslibbing noch de vloed kon eenig nadeel aanbrengen. Ook de vrees voor doorbraak te Assendelft zou geheel weggenomen, en op het onderhoud der zeeweringen en oeverwerken zou jaarlijks eene som van plus minus 200.000 gulden bespaard worden. De scheepvaart zou door deze kanalisatie eene aanmerkelijke verbetering ondergaan. De bij uitvoering van zulk ontwerp te verkrijgen gronden, nu nog der golven prooi, zouden een heerlijk bouwland opleveren. — Nog verneemt men, dat genoemde *H. Verdonk*, van de verschillende gemeentebesturen, die tot deze onderneming in betrekking zouden staan, allergunstigste berigten heeft ingewonnen, en dat zij met belangstelling lektuur zijner missive hebben genomen.

— Zaturdag avond gaf de voorstelling in den Koninkl. Franschen schouwburg te 's Hage tot vaderlandslievende opgewektheid aanleiding. Z. K. H. de Prins van Oranje, dezer dagen in welstand van zijnen reistogt in het Zuiden van Europa teruggekeerd, woonde de voorstelling bij en werd bij zijne verschijning door het talrijk publiek, als welkomsgroet, met blijde geestdrift ontvangen, die hij op de minzaamste wijze beantwoordde.

— Aan de *Arnh. Ct.* wordt geschreven, dat te St. Michiels-Gestel een jongeling van 19 jaren is in hechtenis genomen, beschuldigd van het namaken van Nederlandsche munten van ééne gulden en 25 cts. Zij zijn zoo goed geslagen, dat men ze moeijelijk, zoo niet aan de kleur, van de echten kan onderscheiden. Verschillende dezer stukken zijn reeds in omloop.

— Te IJzendijke had dezer dagen aan het grenskantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen te Veldrigt een deerlijk ongeluk plaats Een aldaar aangebragte en voor Belgie bestemde stier, aan de heining gebonden, rukte zich, terwijl men ten kantore de vereischte documenten tot uitvoer ligtte, eensklaps van touw en heining los en wierp zich op zijn geleider, een 12jarige knaap, wien door den stier met de horens van de eene naar de andere zijde geheel de onderbuik werd opengereten; met veel moeite werd de ongelukkige knaap voor dood aan de woedende aanvallen van het dier onttrokken. Genoemde knaap is, na aangebragte geneeskundige hulp, doch in zeer zorgwekkenden toestand, naar de ouderlijke woning gedragen.

's Gravenhage, 10 Nov. Uit de antwoorden nopens de regeling van hoofdstuk Buitenlandsche zaken blijkt, dat de Pruissische regering de zaak der spoorweg-aansluiting tusschen Nijmegen en Crefeld en tusschen Venlo en Viersen heeft verdaagd; de onderhandelingen over de spoorweg aansluiting met Pruissen en Hannover waren nog niet aangevangen. De concept-overeenkomst over den letterkundigen eigendom was aan het Belgisch bestuur voorgedragen. De Regering was niet voornemens tegen de in bezitneming der Kokos-eilanden op te komen. Er waren 32 leden aanwezig en 36 afwezig.

— Z. K. H. de Prins van Oranje zal zich heden voor het eerst na zijne terugkomst in het vaderland naar Leiden begeven.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden middag ten 2 ure hare werkzaamheden hervat. Ook de heer *Thorbecke* was thans weer tegenwoordig. Intusschen zijn reeds gisteren en heden morgen eenige commissien van rapporteurs vergaderd geweest. Men ziet spoedig de gedrukte antwoorden der regering over de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1858 te gemoet. Er waren slechts 32 leden tegenwoordig.

Wijhe, 7 Nov. Heden werd alhier eene vergadering gehouden van gekommitteerden uit de raden der gemeenten en kamers van koophandel te Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen, ter bespreking der spoorwegplannen in de opgenoemde streken.

Dedemsvaart, 9 Nov. De turf is gedurende dezen herfst niet zoo hoog in prijs dan den vorigen herfst van 1856, terwijl wegens de drooge zomerdagen de kwaliteit tot gebruik uitmuntend is.

Groningen, 10 Nov. Het zal ruim twee maanden geleden zijn, toen wij uit een ander blad het berigt overnamen, dat de persoon van J. R. R., bij zijne aankomst te 's Gravenhage, door een agent van politie naar het commissariaat werd overgebragt als schuldig of medepligtig aan het maken en escompteren van een valschen wissel, waarop reeds bij een kantoor te Groningen voorschot was verleend. Wij voegden er bij, dat ook in de woning van bedoelden persoon, hier ter stede woonachtig, eene huiszoeking had plaats gehad, en dat tegen hem en tegen E. J. W. en vrouw alhier regtsingang met bevel tot gevangenneming was verleend. Nadat hij zoo negen weken in voorloopig arrest gehouden en onderscheidene malen in verhoor genomen was, is hij thans weder door het provinciaal geregtshof in raadkamer in vrijheid gesteld, daar er geene termen tot teregtstelling van den beklaagde aanwezig waren.

Genoemde persoon *Roelofs* verzoekt ons nu, ter handhaving of herstelling zijner eer en goeden naam, ook van den uitslag dezer voor hem zoo treurige zaak te willen melding maken. Wij doen het volgaarne, daar wij ons den grievenden indruk kunnen voorstellen, dien het voorgevallene op hem moet hebben gemaakt. Twee algemeene opmerkingen nog. Schijn bedriegt; al is deze ook nog zoo tegen iemand gekeerd, toch kan later blijken, dat de verdenking geheel ongegrond is geweest. Men zij daarom

... zijne oordeelvellingen, vooral wanneer het menschen betreft, die overigens als brave en geachte burgers bekend staan. *Gron. Ct.*

Leeuwarden, 9 Nov. Ten derden male binnen vier weken zoude de persoon van *J. J. Huberts* heden voor het provinciaal geregtshof van Friesland worden teregt gesteld, en wel thans wegens niet minder dan *acht* diefstallen, allen met verzwarende omstandigheden. Bij de oproeping der getuigen bleek het echter, dat de getuige *Boitsma* niet was verschenen. Op requisitoir van den procureur-generaal den heer Mr. A. *Ypey*, werd dien ten gevolge de zaak uitgesteld tot dingsdag den 24 November aanstaande.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De vrouw van een katoendrukker te St. Dénis, reeds moeder van vijf kinderen, is thans van tweelingen bevallen, die door middel der navels aan elkander gehecht zijn. Dr. *Depaul* heeft van deze merkwaardigheid rapport uitgebragt aan de academie van wetenschappen te Parijs De beide kinderen leven geheel afgescheiden van elkander; het eene heeft blaauwe, het andere bruine oogen; het eene slaapt, terwijl het andere krijt; het eene verroert zich, terwijl het andere onbewegelijk blijft. Bereids hebben talrijke personen de kinderen bezigtigd en aan de arme moeder geschenken ter handgesteld.

— Sedert het begin dezer eeuw tot 1853 heeft de stad Parijs aan werken tot algemeen nut en tot verfraaijing der stad de som van fr. 339,534,476.50 besteed; nl. van het jaar IX tot 1830 fr. 147,725,710.87; van 1830 tot 1840 francs 68,178,692.26 en van 1840 tot 1853 francs 122,630,066.37. Deze kosten zijn echter nog matig in vergelijking van die, welke Parijs genoodzaakt was onder de regering van *Napoleon III* reeds uit te geven, en die nog door veel meer zullen gevolgd worden, daar de Keizer ten aanzien van de verandering in zijne hoofdstad nog menig grootsch plan heeft.

ENGELAND.

Bij een goudsmid te Glasgow ligt in de winkelkast een stuk Australisch goud, wegende 400 oncen; het is van zuiver goud, zonder eenige schijnbare bijmenging van kwartz en bevindt zich geheel in den toestand, waarin het werd gevonden. Het wordt geschat eene waarde van 1600 pd. st. te hebben en het is op een na het grootste stuk goud, dat ooit in Engeland is aan ebragt.

— Een zekere heer *Boggs*, die zich veel met de electriciteit heeft bezig gehouden, wil deze thans laten zamenwerken met den stoom, en gelooft daardoor in staat te zijn, een toestel in beweging te brengen, door welken men ongeveer zes kolommen van de *Times* in een uur zal kunnen telegraferen.

— Volgens de *Wolverhampton Chronicle* is onlangs te Cannock eene zeer moeijelijke operatie, de transfusie van bloed, met den besten uitslag bewerkstelligd. Zekere mis. *Benton* lag namelijk, ten gevolge van bloedverlies, op het uiterste, toen de geneesheer ongeveer twee pond bloed uit de aderen van haren echtgenoot in die van de lijderes overbragt. Binnen weinige minuten keerden hare levensgeesten terug.

— De wrijving van ijzer op ijzer wordt door sommigen aangemerkt als de oorzaak, dat de *Leviathan* niet kon afloopen, vooral later, toen men eene nieuwe poging wilde beproeven, het water bij het rijzen van den vloed over de ijzeren sporen was geloopen en het potlood had weggespoeld. Een der gekwetste werklieden is bezweken.

— Het volgende is eene beschrijving van het ter dood brengen der 40 Indische muiters voor het kanon:

„Het was een vreesselijk, indrukwekkend schouwspel! Alle troepen, Europesche en Indische, gewapende en ontwapende, getrouwe en kwalijkgezinden, waren onder het geweer op parade, en vormden de drie zijden van een vierhoek. Er waren alle voorzorgen genomen, zoodat de minste poging om de veroordeelden te ontzetten onmiddelijk zou verijdeld zijn geworden. Tien kanonnen, 9-ponders, die tot de teregtstelling moesten dienen, sloten het vierkant. De gevangenen marcheerden toen onder geleide van eene sterke Europesche wacht in het vierkant; hunne misdaden en vonnissen werden luide voorgelezen, aan het hoofd van elk regement; vervolgens marcheerden zij rond in het vierkant, tot vlak voor de kanonnen. De eerste tien gekozen en geblinddoekt zijnde, bond men ze met den rug tegen den mond van het kanon, en maakte de armen vast aan de raderen. De lonten werden aangestoken, en op een teeken van den majoor der artillerie werd vuur gegeven. Daarna deed zich een gruwelijk tooneel aan het oog voor; eene stortbui van stukken menschen, hoofden, armen, beenen, vertoonde zich in den rook, en toen deze optrok, lag er een mengsel van gebroken ligchaamsdeelen van Hindoes en Muzelmannen op den grond: dit was alles wat overbleef van de tien muiters. Nog drie malen werd dit tafereel herhaald; doch zoo groot was de walging, die de wreedheden, welke de rebellen bedreven hadden, inboezemden, dat er geene ruimte voor medelijden in onze harten overgebleven was: eene volkomene hardvochtigheid kenmerkte het gelaat van alle Europeanen; zelfs zag men een blik van toornige voldoening in de trekken der artilleristen die het kanon bedienden. Doch geheel anders was de uitwerking er van op de inboorlingen, hunne zwarte gezigten verkregen eene geestenkleur, terwijl zij amechtig staarden op de ijzingwekkende vertooning. Gij dient te weten dat de beschrevene wijze van te sterven bijna de eenige is, die eenige verschrikking voor den inboorling heeft. Wordt hij opgehangen, of door het geweer gedood, dan weet hij dat het zijnen vrienden en betrekkingen vergund blijft zijn ligchaam op te eischen, en dat de gebruiken door zijne godsdienst ingesteld na zijnen dood in acht zullen worden genomen; b. v. dat hij indien hij een Hindoe is verbrand, of op voegzame wijze begraven zal worden naar het voorschrift van den koran, indien hij een muzelman is. Doch bij het ondergaan van den dood op bovengemelde wijze, is hij bewust dat zijn ligchaam in duizend n stukken zal worden verbroken, en dat het ook voor zijne beste vrienden onmogelijk zal zijn al die gedeelten van zijn eigen ligchaam te verzamelen. De gedachte dat welligt een ligchaamsdeel van iemand, die eene andere godsdienst dan de zijne toegedaan was, met de overblijfselen van hem zelven begraven wordt, vervult zijn gemoed met de pijnlijkste aandoeningen. Doch niettegenstaande dit alles, was het zelfs voor hem die den muiters den meest ingekankerden haat toedroeg, onmogelijk om geene bewondering te gevoelen voor de houding, waarop zij hunnen dood te gemoet traden. Niets gaf hun gedurende hun geheel leven een beter aanzien, dan het oogenblik waarop zij dat leven gingen afleggen. Van alle veertig waren er slechts twee die teekenen van vrees gaven, en zij ontvingen bittere verwijten van de overigen over de oneer die zij hunnen stam deden. Zij stierven zeer zeker als mannen. Nadat de eerste tien afgemaakt waren, stapte het volgende tiental, dat gedurende al dien tijd het gebeurde aanschouwd had, zonder te wankelen en volkomen kalm, naar de kanonnen, en liet zich blinddoeken, zonder de minste teekenen van vrees of zelfs van huivering. Van waar ontleenden deze mannen hunne kracht? Hunne godsdienst, hoe verachtelijk ook in alle andere opzigten, leerde hun die groote en kostbare les, hoe te sterven." — (Uit een brief geschreven te Peshawer, en voorkomende in *Blackwoods magazine* voor November),

— Als een bewijs van de opgewondenheid der Engelsche bevolking kan het volgende dienen. Dezer dagen werd te Londen ten tooneele gevoerd: *Nena-Saïb, of de Vrouwenbeul*. Zoo als te verwachten was, kon de schouwburg het belangstellend publiek te naauwernood bevatten. Toen de acteur, die de zeer ondankbare rol van Nena-Saïb vervulde, op het tooneel kwam, was het een gefluit en gesis in de zaal, dat hij zich naauwelijks kon doen verstaan. Onder het spelen geraakten de toeschouwers al meer en meer opgewonden; toen Nena eindelijk de volvoering van een vrouwenmoord beval, steeg de verontwaardiging van het publiek tegen den tooneelspeler ten top en al spoedig regende het appelen en een aantal hardere voorwerpen, tot tooneelkijkers toe, naar het hoofd van den ongelukkigen acteur, die, om ernstige verwondingen te ontkomen, de vlugt moest nemen.

Aan het einde van het stuk wordt Nena-Saïb door de Hooglanders onder Havelock gevangen genomen. Hij wordt naar Calcutta vervoerd en in eene ijzeren kooi gesloten, om voor de bevolking ten toon te worden gesteld. Bij dit tooneel brak eene daverende toejuiching los. „Leve Havelock!" weerklonk het in de zaal, de dames wuifden met de zakdoeken, de heeren met hunne hoeden en duizend stemmen lieten het *Rule Britannia* hooren, waarmede het orchest instemde. Ondertusschen verging het den armen Nena-Saïb bitter; weder regende het allerlei voorwerpen op het tooneel; zij, die niets anders meer hadden, wierpen ten slotte hunne parapluis naar het slagtoffer in de kooi, welke spoedig weggedragen moest worden. Bij het verlaten van den schouwburg, was er weder nieuwe beweging. De arme acteur werd herkend en onder geschreeuw, gefluit en gelach met stompen overladen, tot dat eindelijk de politie hem ontzette en in een rijtuig huiswaarts bragt. Sedert verkleedt hij zich iederen avond bij het naar huis gaan en ontvangt van den directeur eene extra-belooning voor de vervolging, waaraan hij is bloot gesteld.

— Het is waarschijnlijk nog bij niemand opgekomen, dat de dames in Amerika de schuld hebben van de financiele crisis. Nogthans wordt zij haar verweten, even als, zoo merkt de Engelsche *Times* aan, een man die bankroet is, overal iemand of iets zoekt aan wien hij zijn ongeluk wijten kan, behalve aan zich zelven, en eindelijk zich op zijne vrouw wreekt en uitroept: „Ik heb het gevonden, ik heb het altijd gedacht, dat zijn de gevolgen van eene spilzieke vrouw te huwen." Zoo beschuldigen de ter neêr geslagene Amerikaansche mannen hunne vrouwen, de oorzaak te zijn hunner geldverlegenheid, als of immer eene vrouw haren man te gronde rigtte! Wat kan aanleiding gegeven hebben tot zulk eene ongehoorde beschuldiging? De opgave der invoeren van buitenlandsche artikelen. Daarin komen voor 25,200,651 dollars (63 millioen gulden), die gedurende 1855-1856 betaald zijn aan zijden stoffen, waarvan de heeren slechts gerekend worden 2,000,000 dollars verteerd te hebben voor hun toilet, latende aan de dames de verantwoording over van bijna 60 mill. guld. voor hare kleedjes, wier getal op één millioen wordt geschat door de *New-York-Times* (die de zaak der schoone sekte opvat), dus slechts 60 gulden per stuk: eene matige prijs in Amerika voor eene Fransche robe, waartoe altijd, volgens den *New-York-Times*, $11\frac{1}{2}$ el noodig zijn. Daarenboven maakt dit nog niet eens één zijden kleedje, dat toch een noodzakelijk iets is, voor elke familie uit, die dooreengeslagen 10... dollars inkomen heeft, en men berekent, dat er 1,500,0... zulke gezinnen bestaan.

De *New-York Times* valt *par contre* de heeren aan. d... slechts 1,000,000 dollars betaald hebben om 4,000,000 d... mes te voorzien van handschoenen, borduurwerk, ka... enz., want deze artikelen komen voor dat bedrag op ... statistieke tabellen voor, en hij berekent dat de heer... 600,000 dollars aan hoeden, 57,600 dollars aan vuurwap... nen van fantazie, en 5,000,000 dollars aan sigaren, tab... wijn en geestrijke dranken verspilden. Het Amerikaan... sche blad verdient (zegt de Londensche *Times*), een boek... van elke dame in Amerika voor zijne bepleiting der scho... ne kunne, waarvan hij zich zoo loffelijk kweet, doch d... *Times* vreest dat de Amerikaansche echtgenooten ee... pijnlijke gewaarwording zouden ondervinden, wanne... zij eene bekrimping invoerden. Bij wie de beschuldigin... het eerst opkwam wordt niet gemeld, doch denkelijk wa... het een knorrig ongehuwd heer, die niet oordeelen ka... over de toiletbenoodigdheden der dames. Moge hij huwe... ten einde ondervinding op te doen.

DUITSCHLAND.

De hervorming der kloosters, waarmede zich de bis... schoppen in Oostenrijk thans bezig houden, is, naar me... met zekerheid verneemt, voornamelijk gerigt op bezuini... gingen in de rijke kloosters, en wel met het doel om de... overvloedige inkomsten dier kloosters tot verbetering de... zeer verachterde pauselijke financiën aan te wenden, waar... mede ook reeds een begin is gemaakt. De Dominicaner... kloosters in Gallicie zijn reeds bij een schrijven van den... generaal hunner orde uitgenoodigd, om hunne beschikbare gelden naar Rome ad sublevandam ecclesiam matrem (zoo heet het in dit schrijven) op te zenden.

— Op de lijst der oproepingen van schuldeischers in faillissementen, insolventklaringen enz. leest men: „*Lodewijk Kossuth* (verbeurd verklaard vermogen), bij het landgeregt te Pesth, curator dr. *Matzer*. De schuldvorderingen moeten worden ingediend vóór of op den 8 Jan. 1858"

— Door de dagbladen wordt thans een gedeelte medegedeeld van de acte van beschuldiging van den prefect van policie te Belgrado tegen de zamenzweerders, die een aanslag op het leven van den Vorst van Servie hebben gedaan. Na de uiteenzetting van het misdadig plan der zaamgezworenen wordt in dit stuk gezegd, dat zij zich met den Vorst *Milosch Obrenowitsch* in verbinding hebben gesteld, zonder hem evenwel als Vorst te willen uitroepen: de Vorst liet zich verleiden en zond hun 5000 dukaten naar Belgrado toe, welke som verdeeld werd, terwijl de senator *Radowan Damjanowitsch* de taak, om het moordplan te volbrengen, aan zekeren *Milosaw Petrowitsch*, die reeds vroeger een moord gepleegd had, opdroeg. *Milosaw* liet zich hiertoe omkoopen, en alleen de ontdekking der zamenzwering heeft het welgelukken van den aanslag verhinderd.

SPANJE.

Men schrijft uit Madrid van 31 Oct. Eergisteren heeft de Koningin vrij groote maar ook aangename opschudding verwekt. Zij reed in eene open kales toen zij een priester tegenkwam, die een zieke ging bedienen. De Koningin steeg uit en volgde den geestelijke, niettegenstaande hare reeds gevorderde zwangerschap. De stervende was een oud sergeant, die in den strijd tegen de Karlisten menige wonde bekwam; hij was innig bewogen, toen hij de Koningin naast zijn sterfbed zag knielen; een uur later kwam H. M. een ander priester tegen, die naar een stervenden jongeling van 22 jaren zich begaf; ook dien volgde zij en besteeg met hem de 6e verdieping, om ook bij dit sterfbed hare gebeden te voegen, bij de aanwezigen. Aan elk dezer zieken heeft de Koningin 4000 realen gezonden.

Men verwacht, dat het nieuwe Kabinet weldra een staatskundig programma zal bekend maken, of althans eenige mededeeling zal doen, omtrent het stelsel, dat het wil volgen. De heer *Mon* denkt aanmerkelijke bezuinigingen te kunnen invoeren, en heeft aan elk minister zijn speciaal budget gezonden, om in elk departement te trachten het evenwigt te herstellen. Ter bevordering van de algemeene welvaart moet de minister te Rome ook besproken hebben de opheffing der feestdagen in Spanje, die zoovele dagen in de week de werklieden tot staken van den arbeid nopen. Men zou slechts 7 kerkelijke feesten buiten den Zondag overhouden, en de overigen steeds op den Zondag vieren. Dit ware een groote aanwinst voor Spanje.

ASSEN, 12 November.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

's Hage, 12 Nov. De Mail heeft gunstige berigten uit Engelsch-Indie aangebragt. De Koning van Delhi is gevangen genomen. Delhi is geheel bezet, en Lucknow ontzet.

Amsterdam. Woensdag, 11 Nov. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{1}{8}$ percent. Dito 4 pCt. $95\frac{3}{4}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. $102\frac{7}{8}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $82\frac{7}{8}$ percent.

REISVERHAAL

VAN ASSEN NAAR 'SGRAVENHAGE.

IN DEN TRANT VAN

den Drontschen Assessor met zijne beide neven op reis naar Amsterdam.

(8e Vervolg.)

Te Scheemda hielden wij even stil en namen eene gansche vragt hazen en patrijzen in, met brieven en adresjes aan halzen en pooten. De inhoud van enkele dezer geleidende missives zou voorzeker eene curieuse, welligt zelfs belangrijke lectuur kunnen aanbieden, trouwens niet altijd zijn de hairige viervoeters of het gevleugeld gedierte boden, die gevoelens van liefde en vriendschap overbrengen.

Meermalen zelfs spreekt de langoor, met gebroken oog en niets anders ter begeleiding met zich voerende dan een simpel adresje met den naam des afzenders, zeer verstaanbaar tot hem, wiens woning hij wordt ingedragen, en pleit een koppel patrijzen beter voor de belangen van hem, die ze zond, dan de welsprekendste epistel, vooral wanneer zij ook tot eene huismoeder komen, die eene waardige Martha de Harde mag worden genoemd.

Hoe dikwijls heeft het gelukkig effect van menig schot, in den jagttijd op een viervoetigen hardlooper gelost, later het hart getroffen van iemand, die anderen gelukkig kon maken, en wie kan ze tellen, die iets verkregen, 't geen zij vurig wenschten, door de slagtoffers van het mik talent der Nimrods onzes tijds!

Genoeg — wij gingen uit Scheemda op reis naar Groningens hoofdstad met levenlooze voorwerpen, wier zwijgen welsprekender kon zijn, dan de conversatie van eene dame uit ons gezelschap of het gesnap van een jeugdig Nederlander, 't welk vele woorden bevatte zonder eenig denkbeeld, ja, dikwijls zonder zin; een exemplaar, dat zelfs vervelend zou zijn in een gezelschap gasthuis-kostkoopers.

Te Scheemda verlieten wij onze verheven zetel, en namen plaats in de diligence, want de uitnemend warme September-dag eindigde met een zeer koelen avond, en toen de schemering begon te vallen, ontstond er onder het mannelijk wagen-personeel een belangrijk gesprek over de ontworpene scheepvaart-kanalisatie in de provincie Groningen en over de Groninger Godsdienst- en onderwijsschool. Wij merkten ook hier, dat de denkbeelden over de eerste nog al uiteenloopen, en er tot verwezenlijking der inderdaad grootsche plannen, nog niet te rekenen is op eene onbepaalde Groninger éénheid.

Dat die kanalisatie overigens hare hoogst nuttige zijde heeft, wordt ook door hen, wier verbeelding nog niet in staat is, om, zij het ook in de verst verwijderde toekomst, te Groningen een mast-bosch van schepen te zien zooals Hamburg of Bremen dat te aanschouwen geeft, niet betwijfeld. Maar, behalve dat, scheepvaart, kanalen en waterlossingen geven altijd veel aanleiding tot jaloerschheid en twist. *Hier* tracht iemand water te erlangen, dat een ander niet missen wil, en *ginds* brengt men die vloeistof, waar ze niet gewenscht, zelfs gevreesd wordt. *Hier* snijdt men in tweeën wat zoo gaarne vereend bleef, en ginds wenscht men eene kanaal-lijn, die op verren afstand van daar te vinden is, terwijl zij, die zich daarover bitter beklagen, hetzelfde offer voor het geheel moeten brengen, dat van de meer bevoorregten wordt gevraagd. Gezwegen nu van billijke klagten die tegen de ontworpen plannen worden gemaakt, hebben deze bovendien nog te kampen met

Granen en Zaden.

Koolzaad op het najaar lager; op November f 411. — Raapolie onveranderd. — Graanmarkt stil, onveranderd.

Naar men verneemt, zal eerstdaags door den druk openbaar worden gemaakt het *belangrijk en uitvoerig rapport* van Prof. Dr. *Verver*, te Maastricht, betreffende het door hem op verzoek van het bestuur dier stad te Narbonne (zuiden van Frankrijk) in het werk gesteld onderzoek eener nieuwe, daar reeds ingevoerde, wijze van verlichting door middel van waterstofgas.

— Wij vernemen, dat op vele plaatsen de rogge, die door het aanhoudende zachte weder reeds vrij lang is opgeschoten, op elkander is gaan liggen en hier en daar begint te rotten. — Uit Westerwolde schrijft men, dat op sommige akkers de rogge reeds aren zet en dezelve reeds zoo ver is als anders in April. Men vreest daar, dat de vorst aan de rogge, in dezen toestand, veel schade zal veroorzaken. — Nog meldt men van andere plaatsen, dat op sommige akkers de rogge geel wordt, verdwijnt en door onkruid wordt vervangen. Wanneer men den wortel onderzoekt, vindt men daarin wormpjes, welke denzelven reeds afgeknaagd hebben, zoodat de plant tengevolge daarvan wel moet sterven.

— Door Z. E. den Minister van Justitie is tot onbezoldigd opziener der jagt en visscherij, met uitreiking tevens eener commissie van Rijksveldwachter aangesteld, de persoon van *Sjoerd Duiker*, wonende te Veenhuizen in de gemeente Norg.

— Als iets buitengewoons wordt gemeld, dat de heer L. R. te Coevorden in zijn tuin een peer heeft geplukt, die de zwaarte heeft van 63 lood.

— Op nieuw heeft men ons jonge pronkerboonen vertoond, waarvan gisteren nog een maaltje in den tuin van den heer S. alhier is geplukt en die heerlijk van smaak waren. Het zal zeker in slechts weinige jaren gebeuren, dat op 11 Nov. frissche en goedsmakende pronkerboonen geplukt kunnen worden.

— Jl. maandag heeft zich ter rolle van de Arrondissements-Regtbank alhier de zonderlinge omstandigheid voorgedaan, dat een Procureur, die als zoodanig voor den eischer occupeerde, verklaarde ook als procureur door al de gedaagden, drie in getal, te zijn gekozen en verzocht als zoodanig te worden toegelaten. Hij gaf te kennen, dat de actie was een eisch tot scheiding en deeling, waarin al de gedaagden zouden berusten; dat hij gemeend had zich voor *alle* partijen tot Procureur te kunnen stellen, daar zulks de beëindiging der zaak zou bespoedigen en bij de wet niet was verboden, terwijl het dikwijls gebeurde, dat één Procureur èn den eischer èn een of meer der gedaagden vertegenwoordigde. Nadat de Regtbank eenigen tijd in raadkamer had beraadslaagd, werd de Procureur toegelaten, om èn den eischer èn al de gedaagden te vertegenwoordigen.

— J.l. Dingsdag vierden de heer dr. *M. J. Noordewier* en zijne echtgenoote mevrouw *J. M. Meijboom*, alhier gedachtenis van hunne vijf en twintigjarige echtvereeniging; de waardige echtgenooten mogten vele bewijzen van belangstelling in hun zilveren feest ontvangen; zoowel van de dagscholieren op het gymnasium als van de kostleerlingen ontvingen zij fraaije geschenken. 's Avonds werden er eenige vuurwerken afgestoken. Wij voegen gaarne onze wenschen voor het voortdurend heil en geluk der echtelingen bij die van zoovele anderen, en hopen, dat de man, die aan het hoofd van het reeds lang gunstig bekende Instituut staat, nog lang lust en kracht behoude, om zich met zooveel ijver en goed gevolg aan het onderwijs der aan hem toevertrouwde jeugd te wijden als tot nu toe het geval was.

— De gevolgen der finantiële crisis in N.-Amerika beginnen zich ook in ons land te doen gevoelen. Men berigt uit Amsterdam van gisteren, dat de Bank haar disconto van 6 tot 7 percent heeft verhoogd.

— In een particulier schrijven uit 's Hage wordt aan de *Prov. Gr. Ct.* als een dof gerucht medegedeeld, dat Amsterdamsche en ook Rotterdamsche invloed de opinie der Tweede Kamer, die aanvankelijk zeer gunstig was voor de spoorweglijn van Harlingen naar Leer, heeft doen veranderen. Amsterdam zou vreezen, dat bij de daarstelling van die lijn, de doorvoer naar Duitschland, ten nadeele dier stad, te veel over Harlingen zou getrokken worden.

* **Gramsbergen**, 9 Nov. Heden nacht omstreeks één uur is de woning van den bakker en winkelier *J. Hoedenberg* alhier, geheel afgebrand, alleen een gedeelte des inboedels is gered. De oorzaak van dit onheil is onbekend.

* **Peize**, 11 Nov. Aanhouden doet verkrijgen. Dit ondervond laatstleden Zondag ook de jagtopziener *J. Veurman*, in deze gemeente. Onderscheidene keeren had hij reeds gepoogd, zekeren H. B. alhier, te betrappen op het zetten van hazestrikken, doch telkens had hij te vergeefs op hem geloerd; hierop was de genoemde H. B. zoo overmoedig, dat hij den jagtopziener openlijk bespotte, aan elk vrijuit zijne gelukkige strooperijen verhaalde en dan te kennen gaf, dat het onmogelijk was, hem te vatten, misschien omdat de strikken op het ruime veld stonden. Men kan zich dus voorstellen, hoe verbaasd en teleurgesteld hij opkeek, toen Zondagmorgen, als wanneer hij weer een haas uit de strik haalde en dezen in de hoogte hief, om hem aan een zijner makkers te vertoonen, uitroepende: „alweer een gevangen," de jagtopziener eensklaps achter hem opsprong, mede uitroepende: „en ik heb er ook een gevangen".

* **Norg**, 10 Nov. Heden heerscht hier eene groote drukte, daar oud en jong op de been is, om den nieuwen koorn- en pelmolen van den heer *Beins* mede te helpen rigten. Allen, die hiertoe genoodigd waren, verleenden daartoe bereidwillig hunne hulp; reeds is de as er in gebragt. Den molenmaker *R. de Haan* van Veendam, die in dit jaar zijn derden molen zal zetten, komt alle lof toe, zoo om zijne bekwaamheid, als om zijne handigheid en voortvarendheid in zijn beroep. De molenaar hoopt, als 't werk zoo voortgaat, tegen Kerstijd reeds te malen. Wij wenschen hem van harte een ruim debiet toe.

Ons wordt het volgend adres door de belanghebbenden ter opneming toegezonden:

Parijs, den 16 October 1857.

Aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden.

Sire!

De ondergeteekenden nemen eerbiedig de vrijheid aan Uwe Majesteit te kennen te geven, dat zij zich sedert eenige maanden bezig houden met de zamenstelling eener naamlooze Vennootschap, ten doel hebbende den aanleg en exploitatie van spoorwegen in het Noord-Oosten der Nederlanden, voor dewelke, krachtens autorisatie van Uwe Majesteit van den 2 Julij 1856, eene voorloopige concessie is toegestaan geworden aan den heer *E. J. H. Dull*, firma gebroeders *Dull*, te Almelo; — dat, hoewel de heer *Dull* op het vastgestelde tijdstip niet heeft kunnen voldoen aan de opgelegde verpligtingen voor deze voorloopige concessie, hetgeen moet worden toegeschreven aan den min gunstigen toestand der geld-markten, de ondergeteekenden steeds hunne pogingen hebben in het werk gesteld, om het aan het doel, dat zij zich hadden voorgesteld, gevolg te geven.

Dat de rigtingen, zooals zij voorgeschreven zijn in gemelde concessie, en de geheele ontzegging van den geringsten steun der Regering, almede veel hebben toegebragt tot het niet gelukken der zaak.

Daar de moeijelijkheden, betrekkelijk de erlanging van ondersteuning van het Bestuur, uit den weg zijn geruimd door den krachtdadigen wil, geuit door Uwe Majesteit bij de opening der Kamers van de Staten-Generaal, zijn de ondergeteekenden, sedert de bekendmaking van de Troonrede, allen geneigd en in staat gevolg en uitvoering te geven aan de Concessie, die vroeger is toegestaan aan den heer *Dull*, met de wijzingen en uitbreidingen, hier beneden aangewezen.

Evenzeer in het belang der Vereeniging als in dat der verschillende Provincien, vragen de ondergeteekenden, of de rigting der lijnen bepaald moge worden als volgt:

A. Van Harlingen, Leeuwarden, Groningen tot aan de grenzen van Hannover bij Leer.
B. Van Groningen, Assen naar Meppel.
C. Van Leeuwarden, Heerenveen, Steenwijk, Zwolle naar Kampen.
D. Van Zwolle, Raalte, Almelo tot aan de grenzen van Hannover, in de rigting van Rheine.
E. Van Raalte, Deventer, Amersfoort naar Utrecht.
F. Van Deventer, Zutphen naar Arnhem.

Deze lijnen hebben eene gezamentlijke lengte van 512 nederlandsche mijlen.

De uitvoering van deze lijnen, daaronder begrepen alle de kunstwerken, vereischt een kapitaal van 54 millioen Nederlandsche guldens.

De ondergeteekenden hebben de zekerheid dit kapitaal geheel tot hunne beschikking te hebben, zoodra de regering eene subsidie zal toestaan van 10 millioen gulden, op voorwaarden, bij latere overeenkomst vast te stellen.

Het is erkend, dat in het algemeen voor elke oprigting van Spoorwegen, subsidiën onvermijdelijk zijn en deze daadzaak is overvloedig bewezen door andere Staten, die een minimum van intrest waarborgen of equivalente subsidien toestaan. En wanneer men acht geeft op de min gunstige resultaten der spoorwegen in Holland, dan kunnen de ondergeteekenden vertrouwend gelooven, dat hun verzoek tot subsidie niet als overdreven zal worden beschouwd.

De Ondergeteekenden verklaren zich ten volle genegen het kapitaal tot borgstelling te storten, volgens de boven vermelde voorwaarden.

Om verschillende redenen hebben zij het noodig geoordeeld in overeenstemming te handelen met den Concessionaris den heer *Dull*.

Diensvolgens nemen de Ondergeteekenden de vrijheid Uwe Majesteit te verzoeken hun requent in gunstige overweging te nemen.

Wij zijn met den diepsten eerbied.

Sire,

Uwer Majesteits
Zeer onderdanige en zeer gehoorzame Dienaars,

BARON. DE BUTTLAR, Graaf DU HAMEL,
Ms. DE FENELON, *Afgevaardigde aan het Corps Législatif.*
MR. BERTIN, Graaf DE LASTIC.

KERKNIEUWS.

s'Gravenhage, 6 Nov. De synodale commissie der Ned. Herv. kerk hield zich gedurende hare reeds meer dan veertiendaagsche zitting voornamelijk bezig met het doen van uitspraken aangaande verschillen over kerkelijke reglementen, en de toepassing er van, en het regt begrip van sommige artikelen. Verder werden de belangen der noodlijdende kerken behartigd, en de werkzaamheden voor de algemeene synode voorbereid. De kerkelijke belangen van de Haarlemmer-meer werden geregeld, en daarbij tevens de toestand van de kleine gemeente Kage, in de onmiddelijke nabijheid der Haarlemmer-meer, in acht genomen. Door vele tusschenkomende zaken, zal de vergadering nog eenige dagen moeten voortduren.

Gorredijk, 8 Nov. Uit het vroeger gemelde zestal predikanten, is heden het volgende alphabetisch gestelde drietal geformeerd: dd. Camminga te Ried en Boer; Lesturgeon te Vledder, en Schaaff te Tjerkwerd; en daarop terstond tot predikant beroepen ds. C. Camminga, pred. te Ried en Boer.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

K. F. S. te Haulerwijk wegens diefstal, gepleegd met oordeel des onderscheids, veroordeeld tot 3 dagen cellulaire gevangenisstraf; *M. P. E.* te Haulerwijk als voren; *J. S.* te Zuidwolde wegens moedwillige mishandeling veroordeeld tot 14 dagen cullulaire gevangenisstraf en *f* 8 boete; *D. M.* en *J. H.* te Meppel de eerste bij verstek, wegens rebellie veroordeeld ieder tot 1 maand cellulaire gevangenisstraf, en de eerste daarenboven nog wegens het maken van beleedigend en nachtelijk burengerucht veroordeeld tot *f* 7 boete.

CORRESPONDENTIE.

Het stuk uit Ter Apel van L. L. wordt niet begrepen en kan dus niet opgenomen worden. — Aan de bestendige lezeressen L. en M. te Groningen zij berigt, dat wij even goed charades uit Groningen als uit Drenthe opnemen. — Die ons de gevondene oplossingen der charades wil toezenden, gelieven zulks franco *te doen.*

ADVERTENTIEN.

STAF-, BAND- EN PLAATIJZER,
STEENKOLEN, ENGELSCHE- en BENTHEIMER SLIJPSTEENEN, te bekomen bij T. WESTERDIJK, houtkooper te Assen.

MARKEVERGADERING
van MARKGENOOTEN van *NOORD- en ZUIDBARGE*, op ZATURDAG den 15 dezer, des middags ten twee uur, in de SCHOOL te Noordbarge.
H. HAASKEN Joh.z., Volmagt.

WEEKMARKT TE SMILDE.
BURGEMEESTER en WETHOUDERS te Smilde, maken bekend, dat, tengevolge daartoe verleende magtiging, alhier ***telken WOENSDAG***, voor het eerst ***den 18 dezer***, **WEEKMARKT** zal worden gehouden ter plaatse van de JAARMARKT.
Smilde, 11 November 1857
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J BIJNEMA.
Van hunnentwege,
H. BAKKER.

OP DEN 1. DECEMBER
geschiedt
te Cassel de naaste Seriën-Trekking
der
KEURVORSTELIJK HESSISCHE
PREMIEN STAATS-LEENING
van Daalder
6,725,000 Preuss. Cour. of fl. ***11,768,750.***
'Er zyn de Hoofdwinsten van dezelve: 14maal fl. **70 000**, 22maal fl. **63,000**, 24maal fl **56,000**, 60maal fl. **14 000**, 60maal fl. **7000**, 60maal fl. **3500**; 120maal fl. **2625**, 180maal fl. **1750**, 300maal fl. **700**, 600maal fl **350**.

---

een kleingeestige, die elk offer, voor het groot algemeen belang geëischt, te drukkend acht en zich verklaart tegen elk middel van vervoer, 't welk hem niet vergunt om daardoor als 't ware, uit *zijn* 'ed, naar elders te worden getransporteerd. Ten slotte blijft de groo- 'e vraag: »waar is de hoogstaanzienlijke som te vinden, noodig tot verwezenlijking van de groote, wij mogen wel zeggen stoute plannen, van een man, die zulke zaken van een hoog en ruim standpunt beschouwt, en die, wetende wat hij wil, ook vragen durft wat daartoe noodig is? Dat die man zijn tijd, zelfs in Groningen (en dit beteekent iets!) vooruit is, wordt, te regt of te onregt, beweerd. Welligt is dat oordeel geheel juist, noch geheel verkeerd. Tot bewijs voert men aan, dat, te doen wat *zijne* hand te doen meent te vinden, de financiëele krachten der provincie te boven gaan, terwijl men aan de andere zijde een getuigenis tegen den geest van Groningens bevolking bv. ook daarin zoekt, dat het plan, om eene stoomboot-vaart tusschen Delfzijl en Londen daar te stellen, en waardoor de productiviteit dier Provincie op het krachtdadigst zou worden bevorderd, mislukte. Wij kiezen geene partij tusschen die verschillende zienswijzen, maar meenen, dat er een middenweg is tusschen te veel en te weinig, en wenschen dat hij, die 's Konings gezag aldaar vertegenwoordigt, en wiens bekwaamheden vele zijn, dien middenweg moge kiezen!

In alle tijden waren er lieden, die wisten te vinden wat er tot groot algemeen nut was te doen, maar die den moed hebben om hunne stoute vondst in 't openbaar te laten zien en beoordeelen, en wat meer zegt, die daarenboven nog den moed hebben, om de ernstige mine te maken, alsof zij gereed zijn tot verwezenlijking van het goede, door die vondst beloofd, kleine belangen niet te ontzien en tevens de hand zeer diep in de zakken van hunne naasten te steken — hun getal is gering. Zulke mannen weten, hoe behendig ieder is in de handgreep, die strekt tot beveiliging van zijn eigen zak, wat het kost om dien, ook voor 't algemeen, gedeeltelijk open te zetten en hoeveel er noodig is om iets te hengelen uit den buidel van bepaald onwilligen. Intusschen, als de geheele wereld, en vooral zij, die met de leiding van groote zaken zijn belast, uit zwaarmoedigen, uit tobbers bestaan, die overal »een leeuw op den weg« zien en zelven hunne geniale plannen in eene zee van bespiegelingen en nevenbeschouwingen verdrinken, vóór nog een ander de hand uitsteekt om die te verzwaren, dan wordt er niets groots tot stand gebragt en vegeteert een geheel volk bij zulk een breikous-systeem. Wij houden van een man, wiens genie een forschen greep weet te doen in 't geen de tijd eischt en dat hoog houdt voor het volk, opdat het gezien en bezien wordt en die dat niet loslaat als de eerste de beste, 't zij uit onwil of jaloerschheid, 't zij om, naar zijne meening, gegronde redenen, daartegen te velde trekt en wij achten het een geluk, als zulk een forsche greep wordt verdedigd met al de kracht, geput uit de overtuiging, dat goed is wat wordt beoogd en met eene welsprekendheid, die, valsche beeldspraak versmadende, de onwilligen verslaat en de twijfelaars en zwaarmoedigen herschept tot heldhaftige strijders voor de groote zaak. Maar ook, er is nooit iets goeds gewrocht, dat geen hair krenkte, geen algemeenen zegen verspreid, zonder iemands leed. Dat is het beloop der wereldsche dingen. Dié in hoogheid is geplaatst en iets groots wil daarstellen voor tijdgenoot en nakomelingschap en daartoe zijne hand niet durft leenen als hij ook eenig kwaad ontdekte, trede van zijn verheven standpunt af, opdat hem niet te eeniger tijd het verwijt treffe: »'t is uwe schuld, dat wij ons thans kommerlijk voeden van de kruimelkens, die daar vallen van de tafels onzer rijke naburen — gij hebt uwe roeping niet gekend!«

Het gesprek over de Groninger godsdienst- en onderwijsschool was mede zeer levendig, en als men van de eene zijde trachtte te betoogen, dat de godsdienstige toestand der bevolking van Gronin-

De minste prys dewelke ten minste elke Obligatie winnen moet, is **fl. 96 15 kr.**

Wy aanbevelen Obligatië-Loten, ***wiens verkoop in alle plaatsen door de wet geoorloft is***, tegen franco inzending des bedrags van **fl 75** en nemen zulke, op verzoek, na gemeld trekking voor **fl. 69** weêr terug.

Degene van onze resp. Klanten, welke aldus haare loten na de Trekking weêr aan ons terug te verkoopen willens zyn, hebben ten dien einde, in plaats van het geheel bedrag, aan ons slechts het onderscheid des aan- en verkoopsprys van **fl 6** voor elke te verlangende Obligatië intezenden. [**NB.** By overneming van elf Obligatiën zyn slechts **fl 60** te betalen, tegen inzending van **fl 120** verkrygt men daartegen 25 Obligatiën. Het bedrag kan ons in Hollandsche Banknooten of per wissel overgemaakt worden.

STIRN & GREIM,
Bankiers
te Frankfurt a/M.

Uit de Hand te Koop,

een perceel **HEIDEVELD**, groot ruim 5 bunders, gelegen aan het Noord-Willems Kanaal bij den Vriezerweg, in de Marke van Tinaarlo.

Te bevragen bij den eigenaar JAKOB RUTGERS te Gasselte.

Op Vrijdag den 13 November e. k. des voormiddags te 10 uur precies, zal ten verzoeke van de Erven M. A. VAN LEEUWEN, ten woonhuize aan het Cingel, tegenover de Drostenlaan te Assen, publiek worden verkocht:

EEN ZEER NETTE INBOEDEL,

bestaande uit MAHONIJHOUTEN en andere MEUBELEN, als: STOELEN, CANAPE'S, TAFELS, TRUMEAUX, groote LINNEN- en andere KASTEN, SPIEGELS, TAPIJTEN, PORCELEIN en AARDEWERK, BEDDEN met toebehooren, KLEEDEREN, AARDAPPELS en LEVENSMIDDELEN;

en *op WOENSDAG den* 18 *November* voormiddags te 10 uur, in de *Zaal* van R. KUIPERS te Assen, voortzetting van dezelfde verkoop en van GOUDEN en ZILVERWERKEN en KOSTBAARHEDEN, LINNEN en TAFELGOED, enzoovoort.

Op beide plaatsen de dag voor den verkoop van af 's middags 12 uur te bezien.

Assen, 9 November 1857.

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN
Notaris.

Mr. S. J. OOSTING, Notaris te Emmen, zal ten verzoeke van DIRECTEUREN DER DRENTSCHE VEEN- en MIDDEN-KANAALMAATSCHAPPIJ, gevestigd te Dordrecht, publiek verkoopen:

Acht perceelen VEEN- en ONDERGROND, te zamen groot ongeveer **twintig bunder**, alles geheel aan de snede liggende op het Oranje-Kanaal in het Veen te Odoorn; aanwijs van de nadere ligging van het VEEN en van de perceelen zal geschieden door- en informatiën zijn te bekomen bij den Hoofd-Opzigter den heer JOHs. LOKKER, wonende op Sluis vier aan genoemd Kanaal.

Deze VERKOOPING zal plaats hebben te Odoorn, ten huize van J. S. MENSING, op DINGSDAG den eersten December 1857, des morgens om tien uur te beginnen.

Met het Schuurpoeder

van de **SCHUMACHERSCHE** Wetsteen-Fabriek kan men op de gemakkelijkste wijze blinkend Koper, heldere Spiegels en glansrijk Zilver verkrijgen. Het neemt oogenblikkelijk al het aanslag van het Metaal weg en is zoo fijn en zacht, dat het den luister in het minst niet beschadigt. Aangeslagen Lampglazen worden, daarmede gepoetst, in een oogenblik zoo helder als Kristal. Zilveren lepels, enz., worden het best met de vlakke hand daarmede gepoetst en zijn dan ook zoo blank als nieuw. Geen ander Poetsgoed is zoo geschikt om Knoopen en Ornamenten, Sabelscheeden en andere Wapenstukken te poetsen.

Het Eau des Carmes

van MARGARETHA GRASS werkt gunstig bij krampachtige verzwakkingen van zenuwgestel en spijsverteringsorganen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ongeregelden bloedsomloop, en vervangt de Hoffman's druppels *met veel zekerder en aangenamer werking in alle voorkomende gevallen.*

Het word door inwrijvingen en inademen gebruikt en met water vermengd genomen, is onschadelijk in alle opzigten en bij bloedsaandrang en beroerten volstrekt onmisbaar.

Bij ieder fleschje wordt *eene aanwijziging tot gebruik* afgegeven.

STOLL'S DRUPPELEN

bevrijden oogenblikkelijk van de hevigste kiespijn; men behoeft slechts een daarmede bevochtigd puntig watje in het oor te stoppen, aan de zijde waar de kiespijn is. Het Fleschje kost f 1.

ENGELSCHE GEPREPAREERDE PEPERMUNT-OLIE. 30 á 40 druppels op suiker, bij aanvallen van krampen en buikloop genomen, werken zeer gunstig en is zulks vooral aan te bevelen, waar niet dadelijk geneeskundige hulp bij de hand is.

Deze **PEPERMUNT OLIE** is voor 40 c. het fleschje in onderstaande Dépôts te verkrijgen.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A. VAN GORCUM.
Coevorden, C. J. VAN DER SCHEER.
Meppel, A. JEULEN
Gorredijk, S. G. ZWART.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.

En in de bekende Dépots in de andere steden.

BURGERLIJKE STAND.

Hoogeveen, 1—7 Oct. Geh. Lieffert Nijenhuis en Geertien de Vries, Albert Alberts en Hendrikje van 't Hul; Jan Victorie en Geertruida Kleine; Albert Luchies en Hendrikje Meijer; Gerrit Strijker en Femmigje Lippenhoff. — Bev. Hendrikje Damming geb Klinkien, van z.; Hilligje Booij geb. Oelen, van z.; Hendrikje Kleine geb. Kijfhorst, van d.; Geesje Veld geb. Stoter, van z.; Josina Maria Kooiman geb. Smit, van z. — Overl. Jantje Bolling, wed. van Hendrik Veldkamp, ongeveer 66 j.

Zuidwolde, 1—31 Oct. Ondertr. Jan Geerts Dekker, weduwenaar van Grietje Jans Brouwer, en Annigje Hendriks Pasop; Hendrik Jans van Veen, wedn. van Rensje Arends Bos, en Vrougje Hobster; Arend Alberts Eggen en Johanna Hermina Selhorst; Roelof Stevens Scheper, wed. van Grietje Geerts van 't Zand, en Aaltje Bijker. — Geh. Jan Jans Dunning en Jantien Hendriks Gruppen; Roelof Geerts Kerssies en Hillechien Berends Lindenholt; Fredrik Karels en Jentjen Ruselaar. -- Geb. Willem, z. van Lefert Willems Wimmenhoeve en Roelofje Jans Bosman; Femmigje, d. van Jan Lamberts ten Hoeve en Margje Lassche; Aaltje, d. van Klaas Harms Gritter en Aaltje Jans Zanting; Harmina Lubbetta, d. van Willem Fredrik Ottens en Margaretha Roelina Wilhelmina Schukking, Jakob, z. van Roelof Botter en Hendrikje Jans Imberg; Leendert, z van Jan Schonewille en Wubbina Benjamins; Egbertje, d. van Willem Jans Slond en Stijntje Jans Hobster: Hendrikje, d. van Koob Jans Diphoorn en Gerritdina Méijer; Gezina, d. van Fredrik Engberts de Jonge en Aaltje Jans Denekamp, Gerrit, z. van Harm Stille en Jentje Duiker; Johannes, z. van Gerrit Ugen en Aaltje Jans Schaap; Margje, d. van Jan Ringeling en Klaasje Roelofs Veeningen; Hendrik, z. van Hendrik Spijkerman en Heildina Karstenberg. — Overl. Roelof Steenbergen, 12 d.; Geertje Klazens Koedze, echtgen. van Jan Geerts Wassens, 56 j.; Femmigje Kornelis, weduwe van Geert Jans Bloemberg, 94 j.; Grietje Jans Schotman, wed. van Evert Jans Nolde, 64 j.; Jakob Botter, 6 d.; Jan Hendriks Prins, wedr. van Hendrikje Everts Haveman, 39 j; Jakobje Gerrits Mulder, wed. van Arend Jans Bos, 68 j. Voorts zijn alhier levenloos aangegeven een kind van het ml. gesl. van Roelof Botter en Hendrikje Jans Imberg; een kind van het ml. gesl. van Jan Schonewille en Wubbina Benjamins; een kind van het vrl. gesl. van Jan Hendriks Jonkman en Eeltje Everts Fictorie.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 10 November

Tarwe, Jarige	70 ℔	/ 7.75	Boekweit, zand 64	N.pd. /		6.00
„ Oml.	70	„ 7.20	„ „ 66	„	„	6.40
dito.	72	„ 7 70	„ n. zwarte 66	„	„	6 25
„ „ Old.	70	„ 7 00	„ veen 64	„	„	5.75
„ „ „	72	„ 7 50	Paardeboonen..	„	6 50 à	7 25
Rogge, O. Inl.	64	„ 5.70	Groene Erwten..	„	00.00 à	00.00
„ „	66	„ 6.10	Graauwe „	„	00.00 à	00.00
„ Nieuwe	68	„ 6.65	Koolzaad . . .	/	11.50 à	12.75
Haver, N. dikke	40	„ 3.75	Gort, grove .	„	9 50 à	10 25
„ „	42	„ 3.95	Gort, parel ,	„	13 00 à	14.00
„ Voer	36	„ 3.55	Olie, raap p. vat	„	40 00 à	00.00
„ „	40	„ 3.95	Raapkoeken		à	—.—
„ Zwarte	36	„ 3.40	Lijnkoeken		—.— à	—.—
„ „	38	„ 3.70	Boter 1ste soort	/	00.00 a	00 00
Garst, N. wint.	54	„ 4 80	Boter 2de „	/	46.00 a	00.00
„ „ „	56	„ 5 10				
„ „ zomer	56	„ 0.00				
„ „ knob.	60	„ 5 90				

Tarwe tot iets lagere prijzen traag afgaande. — Rogge niet driftiger. — Boekweit goed prijshoudend. — Gerst weinig aan en als genoteerd verkocht. — Dikke en Voer-Haver in een doen; Zwarte 10 cent hooger verkocht. — Boonen slepend afgaande. — Koolzaad bijna niet in omgegaan. — Gort prijshoudend. — Raapolie iets aangenamer.

STEENWIJK, 9 Nov. Rogge / 7.00 a / 7.50. — Boekweit f 5.50 a f 7.40. Boter per 1/8 v. f 24.00 a 00.00.

OLDEMARKT, 7 Nov. Boter 1/4 v. / 52.50.

HEERENVEEN, 7 Nov. Rogge / 7.12½. Boter per ¼ v. f 53.00.

NOORDWOLDE, 5 Nov. Rogge f 7.00 a f 7.60. — Boekweit f 6.00 a f 7.25. — Boter per N. ℔ / 1.04 a / 1 16.

COEVORDEN, 9 Nov. Rogge / 7.50. Boekweit / 6.25 Boter / 0.90 per N. ℔.

HOOGEVEEN, 10 Nov. Rogge: hoogste f 7.15, laagste f 6,65; aanvoer 48 mudden. Boekweit: hoogste f 6.25, laagste f 6.00; aanvoer 82 mudd. Honig p. pd.: hoogste f 0.17, laagste f 0.17; aanvoer 5325 ponden. Boter per Ned. ℔ hoogste f 1.12⁵, laagste f 1.05; aanvoer 304 ponden; per ¼ vat hoogste f 45.—, laagste f 42.—. Roggebrood de 6 Ned. ponden f 0.49; de Ned. 3 ponden f 0.24⁵.

AMSTERDAM, 9 Nov. Zwolsche BOTER f 55 a 57. — Kamper-Eilands HOOI f 25 a 27. — TARWE bij gerijven tot vorige prijzen aan consumtie; 128 ℔ jarige witbonte Poolsche f 355; 129 ℔ jarige bonte dito f 340; 126 ℔ dito f 315; 134 ℔ nieuwe witbonte dito f 365; 132 ℔ nieuwe Nassaudietsche f 279, 281, 134 ℔ dito f 285; 133 ℔ nieuwe Eijerlandsche f 280, 295; 125 jarige Friesche f 236, 118 ℔ dito f 210; 125 ℔ oude Rijn f 260. — ROGGE tot circa vorige prijzen met weinig handel; 129 ℔ nieuwe Pruissische f 205, 207; 124 ℔ jarige dito f 195; 122 ℔ dito f 178; 117 ℔ Petersburger f 160, 162, 163; 118 ℔ dito f 164; 119 ℔ dito f 167, 168; 116 ℔ dito f 158. — GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT onveranderd; 119 ℔ Gooische f 242; 118 ℔ Gordijker f 230. — KOOLZAAD op het Najaar onveranderd, op het Voorjaar £ 1 lager. In veiling BS. Deensch f 378, 384. Op 9 v. Olie in Nov. £ 69½; April £ 74. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE ruim prijshoudend; op 6w. f 40¼; Vliegend f 39¼, ½, Volgbriefjes f 38¾; 1o. Dec f 39, ¼, 39; Mei f 41, ¼, ⅛. — LIJNOLIE williger; op 6w f 40; Vliegend f 38¾, 39; 1o. Dec. f 37¾, 38½, 38; Voorjaar f 37½. — HENNEPOLIE op 6w. f 43¼; Vliegend f 42. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 85 a f 90. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11½ à f 14.

SCHIEDAM, 7 Nov. MOUTWIJN f 18½ per vat contant, met weinig vraag. — JENEVER 100 % Amst. proef 20 a f 20½ per vat contant.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 10 Nov. Ter veemarkt was heden een groot getal runderen aangevoerd en bedroeg ongeveer 800 stuks, waaronder goede soort werd gevonden. De markt verkeerde nogtans in eene flaauwe stemming; voor vaalmelkte koeijen werd besteed / 80 tot / 120; vetten iets lager, van 25 tot 28 ct. het halve Ned. ℔; — schapen ruim ter markt, de verkoop gering; — jonge varkens tamelijk aangebragt, met vluggen handel, zoodat zij van / 6 tot / 20 a / 30 grootendeels worden opgeruimd.

LEEUWARDEN, 6 Nov. Aangevoerd 1150 a 1200 runderen, waarvan 400 vetten, de overige melk- en kalfkoeijen; de handel was, niettegenstaande de veel lagere markt van l.l. Maandag te Londen, vrij levendig; — 200 kalveren, prijshoudend; — 400 schapen, alsmede 200 varkens, vonden insgelijks gereede koopers; — mede waren eenige werkpaarden ter markt.

LONDEN, 6 Nov. Alhoewel de veemarkt niet ruim was voorzien, wilde niemand koopen dan tot lageren prijs; de notering is dan ook 2 a 4 p. lager, geldende puike vreemde ossen 3 sh. 8 p. a 4 sh., en puike Schotsche 4.2 a 4.6. per 8 pond.

9 Nov. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 5065 runderen, 472 kalveren en 21,760 schapen. Runderen onveranderd, kalveren waren iets beter, schapen niet beter in prijs. Van het aangevoerde is veel onverkocht gebleven.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1857.

	pct.	9 Nov.	10 Nov.
Nederl. W. S.	2½	62¼	62⅜
„ „	3	74 5/16	74 5/16
„ „	4	95⅝	95¾
Amort. Synd.	3½	88⅜	88¼
Handelm.	4½	139¼	138¾
O. I. Leening	4	93	93¼
Aand. H.Spw.			
Aand. R.Spw.	4½		99½
Ned. B.			
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl. Hope	5	102⅞	103
Dito 1831/33	5	91¼	91¼
Cert. 1840	4	83½	88⅛
» Stieglitz	4	83	83⅞
» Nieuwe	4	82¼	
» 5e Serie	5	95¾	96⅛
» 1855 6e S.	5	97 7/16	97⅛
Cert. v. Ass.	6	64⅛	64¼

	pct.	9 Nov.	10 Nov.
Polen,			
Aand fl 500	/	152	
Obl.	4	76[illegible]	76 13/16
Spanje, Obl.	1½	24 13/16	24¾
Obligatien	3	41	41¼
Binnenl.	3	36 9/16	36 9/16
Amortisable			
Bewijz. Coup.		5¼	
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
» »	4	59½	
» Metal.	5	71	71⅛
» RenteAm.	5	83⅛	83⅜
» Nation.	5	73 1/16	73⅛
» »	2½	37	37
Belgie, Cert.	2½		
Rothschild	2½	50⅛	50¼
Portug., Obl.	3	42 13/16	43 1/16
Brazilien	5	97⅛	96¾
Weener aandeelen	4		307

9 Nov. Onverminderd de tijding der nieuwe disconto verhooging van de Engelsche bank, was de markt algemeen williger dan Zaturdag; gunstiger tijdingen omtrent de financiële crisis in Noord-Amerika, wilde men, dat daartoe aanleiding gaven.

Illinois Central-Spoorweg-Obligatiën zijn belangrijk gerezen.

10 Nov. De markt, aanvankelijk williger, sluit, behalve voor de nationale fondsen, die zeer vast blijven, algemeen iets minder geanimeerd.

---

gen niet pleitte ten gunste van dit licht, 't welk in de nabijheid op den academie-kandelaar staat en, zoo noodig en zoo mogelijk, gaarne ook in andere oorden wordt geplaatst, dan werd aan de andere zijde beweerd, dat het min gunstige in Groningens toestand, althans in sommige streken der Provincie, in 't minst niet te wijten is aan den aard van het Groninger licht. De »Groninger school,» zeide een der aanwezigen, op den toon der innigste overtuiging, is juist bij uitstek *practisch* en wil, vóór alles, een geheiligd *werken* en *leven*. Een ander sprong hem ter hulpe en als hij niet geheel de schaduwzijde van den geest der Groningers op godienstig gebied uit het gezigt wenschte te brengen, klom hij, de oorzaken daarvan zoekende, eerst op tot de dagen van Uilkens, die in veler schatting de natuurlijke godsdienst op te hoogen zetel plaatste en voegde er bij, dat de materieële welvaart onzer dagen, het zaad, door Uilkens gestrooid, nieuwe levenskracht had gegeven. »'t Zijn sterke beenen - vervolgde hij - die de weelde kunnen dragen en, welvaart, voorspoed baart dikwijls overmoed. Er is wel eens eene diepe vernedering noodig, om zooveel hoogmoed te fnuiken. Dan gevoelt men, dat de eenvoudige man, niet behoorende tot eenige school naar *menschen* of *steden* genoemd, aan een natuur-aanbidder, toen deze in gloeijende bewoordingen schetste hoe hij God alleen zocht en vond in de heerlijke schepping, bijvoorbeeld, bij het verrijzen der prachtige zon, de korte maar zoo diepen zin hebbende vraag rigtende: »*maar als het nu eens regent?*» een *Christen* was.

Ook in de zaak van onderwijs en opvoeding heeft Groningen *naam* en niet vergeefs, want even als de Godgeleerden in Gruno's wallen, grooten ijver aan groote talenten paren, zoo hebben ook onderwijs en opvoeding binnen die muren hare priesters, die regt hebben op de algemeene achting en toch zijn er die beweren, en, zoo zij durven zeggen, met kennis van zaken, dat het onderwijs op zeer vele plaatsen van die Provincie beneden het middelmatige is.

Men merkte onder anderen aan, dat de Provinciale verslagen altijd een hoogst gunstig tafereel ophingen van den toestand van het onderwijs, gunstiger dan die welke in eenig ander Gewest werden uitgebragt. Zoo stond Groningen als 't ware alleen of liever *leerde* alleen te staan en werd het licht versmaad, althans niet behoorlijk gewaardeerd of gebruikt, 't welk elders werd ontstoken. Van daar dat het beroepen van een onderwijzer uit andere Provincien naar Groningen, tot de zeldzaamheden behoorde en dat er allengs iets »provinciaal's» ontstond, 't welk aan de wezenlijke ontwikkeling des Volks schade deed. De Hoogleeraar van Swinderen, schoolman in zijn hart en de vriend der onderwijzers, werkte dit »isolement" in de hand en in geen der andere schoolopzieners vond het een krachtig bestrijder.

Krachtige ontkenning van die meening hoorden wij niet, maar wel een eenigzins ongeloovig stilzwijgen of, in de schatting van hem die anti-Groningers was, te zwakke wederlegging.

Wij werpen ons in dezen, als niet geregtigd tot een oordeel uit overtuiging, geenszins als scheidsregter op en hooren welligt later een v o o r en t e g e n, dat licht genoeg aanbrengt, om eene juiste uitspraak te doen.

Inmiddels rolde de diligence met ons voort en, eer wij het vermoedden, verrastte ons het ho! des voermans in de vele opzigten zoo merkwaardige en levendige stad — in de stad van het intellectuëel leven, waar, door tal van bekwame en achtenswaardige mannen de groote vraagstukken des tijds op zedelijk en stoffelijk gebied, billijke aandacht en overpeinzing te beurt vallen en men ook lust en moed heeft, om het houdbare der theorie te toetsen aan de practijk.

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** te Assen